महाराष्ट्र शासन

कामगार विभाग

महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळ ,मुंबई

अर्थसंकल्पीय अंदाज

२०२६-२७

Budget Estimates

2026-27

महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळ ,मुंबई

मंडळाचे सन २०२६-२७ चे मूळ अंदाजपत्रक

इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार नियमन आणि सेवाशर्ती) अधिनियम, १९९६ च्या कलम १८ (१) नुसार मंडळाची स्थापना करणेबाबत तरतूद आहे. राज्य शासनाने महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार नियमन आणि सेवाशर्ती) नियम, २००७ नियमावली तयार केली. शासन अधिसूचनेनुसार सन २००७ मध्ये मंडळाची स्थापना करण्यात आली. दि. १ मे २०११ रोजी त्रिपक्षीय मंडळाची स्थापना करण्यात आली आहे. मंडळाचे प्रत्यक्ष कामकाज सन २०११ पासून सुरु करण्यात आले.

२. मंडळाचे अंदाजपत्रक अधिनियमातील कलम २५ च्या तरतुदीनुसार, मंडळाच्या मान्यतेअंती राज्य व केंद्र शासनास माहितीकरीता सादर करण्यात येत आहे.

३. इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार नियमन व सेवाशर्ती) अधिनियम १९९६ मधील कलम २७ नुसार मंडळाच्या प्रत्येक वर्षाच्या लेख्यांचे भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक (CAG) यांच्याकडून लेखापरिक्षण करणे अनिवार्य आहे त्यानूसार मंडळाचे सन २००७-०८ ते माहे जुन २०२५ पर्यंतचे लेखापरिक्षण (IR) व सन २००७-०८ ते २०२३-२४ या वर्षाचे संव्यवहार लेखापरिक्षण (Transaction Audit) भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांसकडून पुर्ण करण्यात आले आहे.

४. मंडळाकडे बांधकाम कामगारांची नोंदणी, नुतनीकरण व विविध कल्याणकारी योजनांचे लाभ वाटप करण्यासाठी मंडळ व शासन स्तरावरून अनेक उपाययोजना करण्यात आलेल्या आहेत.

अ) मंडळाने जुलै २०२० पासून बांधकाम कामगारांची नोंदणी, नुतनीकरण व लाभ वाटपाची प्रक्रिया ऑनलाईन पध्दतीने सुरू केली आहे. ऑनलाईन प्रक्रिया चालू झाल्यामुळे नोंदणी, नुतनीकरण व लाभ वाटपाची प्रक्रियेत सुलभता व पारदर्शकता आली आहे.

ब) बांधकाम कामाच्या व्याख्येमध्ये बांधकामाशी संबंधित २१ कामे अंतर्भूत करण्याबाबतची अधिसूचना उद्योग, उर्जा व कामगार विभागामार्फत दि.१८.०८.२०१७ रोजी निर्गमित करण्यात आली. त्यामुळे बांधकामाशी संबंधित सर्व कामावरील बांधकाम कामगारांची नोंदणी करणे शक्य होत आहे.

क) बांधकाम क्षेत्रातील नोंदीत बांधकाम कामगार संघटनाची नोंदणी व लाभ वाटपाकरीता मदत घेण्याचा निर्णय दि. १५.०९.२०१७ रोजी कामगार विभागाने घेतला आहे.

. शासन पत्र उद्योग, ऊर्जा कामगार विभाग दि. ०९.११.२०२२ अन्वये, बांधकाम कामगारांची नोंदणी/ नुतनीकरण शुल्काची रक्कम रू १ प्रति नोंदणी अशी सुधारीत करण्यात आली आहे.

सन २०११-१२ पासून मंडळाकडे नोंदित बांधकाम कामगारांचा वर्षनिहाय तपशील व सन २०२६-२७ मध्ये अपेक्षित नोंदणी संख्या

अनु.क्र.	आर्थिक वर्ष	नोंदित जिवीत (सक्रीय) बांधकाम कामगारांची संख्या	नोंदित जिवीत (सक्रीय) बांधकाम कामगारांची प्रगत एकुण संख्या
१	२०११-१२	३७५१७	३७५१७
२	२०१२-१३	६५९४६	१०३४६३
३	२०१३-१४	६२८७८	१६६३४१
४	२०१४-१५	१७६५७९	३४२९२०
५	२०१५-१६	१२१२२५	४६४१४५
६	२०१६-१७	९७७४५	५६१८९०
७	२०१७-१८	३५५११८	९१७००८
८	२०१८-१९	६६२०८८	१५७९०९६
९	२०१९-२०	७५५९१२	२३३५००८
१०	२०२०-२१	७९१२०	२४१४१२८
११	२०२१-२२	८३१४५३	३२४५५८१
१२	२०२२-२३	१०८७५०८	४३३३०८९
१३	२०२३-२४	१२१२४३३	५५४५५२२
१४	२०२४-२५	३४१८८०५	८९६४३२७
१५	२०२५-२६ (चे सुधारित अंदाज)	१३०००००	१०२६४३२७
१६	**२०२६-२७ (अंदाजित)**	१५०००००	**११७६४३२७**

५. मंडळाच्या सन २०२६-२७ च्या जमेचे अंदाज

अ. जमा उपकर

इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी उपकर अधिनियम १९९६ च्या कलम ३ (१) नुसार केंद्र शासनाने अधिसूचना क्र. एसओ २८९९, दि.२६.०९.१९९६ अन्वये बांधकामाच्या एकूण मूल्याच्या (जमिनीचे मूल्य वगळून) १% दराने उपकर जमा करण्याचे अधिसूचित केले आहे. केंद्र शासनाच्या सदर अधिसूचनेस अनुसरून उद्योग, उर्जा व कामगार विभागाचे परिपत्रक क्र.बीसीए/१२००७/प्र.क्र.७८८/कार्यासन-७ दि.२१.०४.२००८ अन्वये, निर्गमित सूचनेनुसार दि.०१.०१.२००८ पासून राज्यातील इमारत व इतर बांधकाम नियोक्त्याकडून उपकर जमा करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

उपकर स्वरूपात मंडळाकडे सन २००७-०८ पासून जमा वर्ष निहाय रक्कमेचा तपशील व सन २०२६-२७ च्या उपकर जमेचे अंदाज

(रूपये लाखात)

अनु क्र.	आर्थिक वर्ष	उपकराची प्रत्यक्ष जमा रक्कम	उपकराची प्रगत जमा रक्कम
१	२००७-०८	७७.००	७७.००
२	२००८-०९	५८.००	१३५.००
३	२००९-१०	९१८.००	१०५३.००
४	२०१०-११	८७५८.००	९८११.००
५	२०११-१२	४२५२९.००	५२३४०.००
६	२०१२-१३	७७७०९.००	१३००४९.००
७	२०१३-१४	७२८९०.००	२०२९३९.००
८	२०१४-१५	८३६५०.००	२८६५८९.००
९	२०१५-१६	११८०२१.००	४०४६१०.००
१०	२०१६-१७	१०६१८८.००	५१०७९८.००
११	२०१७-१८	११४५९९.००	६२५३९७.००
१२	२०१८-१९	१३६२३२.००	७६१६२९.००
१३	२०१९-२०	१५११३४.००	९१२७६३.००
१४	२०२०-२१	१४०४२३.००	१०५३१८६.००
१५	२०२१-२२	२२६५८२.००	१२७९७६८.००
१६	२०२२-२३	२४९९४६.००	१५२९७१४.००
१७	२०२३-२४	३२०८७५.००	१८५०५८९.००
१८	२०२४-२५	३५१५०४.००	२२०२०९३.००
१९	२०२५-२६ (चे सुधारित अंदाज)	४०७७३१.८६	२६०९८२४.८५६
२०	**२०२६-२७** (अंदाजित)	**६१००००.००**	३२१९८२४.८६

ब) बांधकाम कामगार नोंदणी शुल्क

शासन पत्र उद्योग ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग दि. १३.०८.२०२५ अन्वये, बांधकाम कामगारांची नोंदणी शुल्काची रक्कम निशुल्क करण्यात आली आहे.

कामगार नोंदणी फी स्वरूपात सन २०११-१२ पासून मंडळाकडे जमा रक्कमेचा वर्ष निहाय तपशील व सन २०२६-२७ चे अंदाजित जमा

(रूपये लाखात)

अनु.क्र.	आर्थिक वर्ष	नोंदीत बांधकाम कामगारांची संख्या	प्रत्यक्ष जमा नोंदणी शुल्क	प्रगत जमा नोंदणी शुल्क
१	२०११-१२	३७५१७	८.४५	८.४५
२	२०१२-१३	६५९४६	२०.६	२९.०५
३	२०१३-१४	६२८७८	२०.६७	४९.७२
४	२०१४-१५	१७६५७९	४३.८९	९३.६१
५	२०१५-१६	१२१२२५	३०.३१	१२३.९२
६	२०१६-१७	९७७४५	२१.५६	१४५.४८
७	२०१७-१८	३५५११८	८३.८	२२९.२८
८	२०१८-१९	६६२०८८	१९०.००	४१९.२८
९	२०१९-२०	७५५९१२	१९०.००	६०९.२८
१०	२०२०-२१	७९११०	१४०.९६	७५०.२४
११	२०२१-२२	८३१४५३	२४१.२२	९९१.४६
१२	२०२२-२३	१०८७५०८	१६६.११	११५७.५७
१३	२०२३-२४	१२१२४३३	१४.२५	११७१.८२
१४	२०२४-२५	३४१८८०५	२८.७९	१२००.६१
१५	२०२५-२६ (चे सुधारित अंदाज)	१३०००००	१३.१६	१२१३.७६
१६	**२०२६-२७ (अंदाजित)**	१५०००००	**०.००**	**१२१३.७६**

क) नोंदित बांधकाम कामगारांची नुतनीकरण शुल्क

सन २०११-१२ या वर्षापासून मंडळाकडे बांधकाम कामगारांची नोंदणी करण्यात येत आहे. सुरुवातीस नोंदित बांधकाम कामगाराकडून प्रतिमहा रू. ०५ याप्रमाणे नुतनीकरण शुल्क जमा करण्यात येत होती. उद्योग, उर्जा व कामगार विभागामार्फत दि.१५.०१.२०१८ रोजी निर्गमित अधिसूचनेद्वारे नोंदित बांधकाम कामगाराची नुतनीकरण शुल्क दरमहा रू. ०५ ऐवजी रू.०१/- एवढी कमी करण्यात आली आहे. शासन पत्र उद्योग, ऊर्जा कामगार विभाग दि. ०९.११.२०२२ अन्वये, बांधकाम कामगारांची नुतनीकरण शुल्काची रक्कम रू १ प्रति नुतनीकरण प्रति वर्ष अशी सुधारीत करण्यात आली आहे. परंतु सध्या शासन पत्र उद्योग ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग दि. १३.०८.२०२५ अन्वये, बांधकाम कामगारांची नुतनीकरण शुल्काची रक्कम निशुल्क करण्यात आली आहे.

सन २०११-१२ पासून मंडळाकडे जमा मासिक वर्गणीचा वर्षनिहाय तपशील व सन २०२६-२७ मधील अपेक्षित नुतनीकरण शुल्काची रक्कम.

(रूपये लाखात)

अनु.क्र.	आर्थिक वर्ष	नोंदीत बांधकाम कामगारांची संख्या	नुतनीकरण वर्गणीची रक्कम	प्रत्यक्ष नुतनीकरण नोंदणी शुल्क
१	२०११-१२	३७५१७	२०.२७	२०.२७
२	२०१२-१३	६५९४६	४९.४४	६९.७१
३	२०१३-१४	६२८७८	४९.६	११९.३१
४	२०१४-१५	१७६५७९	१०५.३५	२२४.६६
५	२०१५-१६	१२१२२५	७२.७३	२९७.३९
६	२०१६-१७	९७७४५	५१.७४	३४९.१३
७	२०१७-१८	३५५११८	१०६	४५५.१३
८	२०१८-१९	६६२०८८	४१०	८६५.१३
९	२०१९-२०	७५५९१२	४०३	१२६८.१३
१०	२०२०-२१	९३७४२	१९.७६	१२८७.८९
११	२०२१-२२	२५०१९२	११९.७७	१४०७.६६
१२	२०२२-२३	२४३२८७	७४.७७	१४८२.४३
१३	२०२३-२४	५४८३०२	५.०३	१४८७.४६
१४	२०२४-२५	१२३९३४४	१०.८१	१४९८.२७
१५	२०२५-२६ (चे सुधारित अंदाज)	११६००००	४.००	१५०२.२७
१६	**२०२६-२७ (अंदाजित)**	**१२५००००**	**०.००**	**१५०२.२७**

ड) मंडळाच्या अतिरिक्त निधीच्या गुंतवणूकीवरील व्याज

मंडळाकडे जमा होणारा उपकर, नोंदणी शुल्क, नोंदित बांधकाम कामगारांच्या मासिक वर्गणी व मंडळाच्या अतिरीक्त निधीच्या गुंतवणूकीवरील व्याजापोटी जमा निधी मधून नोंदीत बांधकाम कामगारांच्या कल्याणकारी योजना व प्रशासकीय बाबींवर खर्च करण्यात येतो व अतिरिक्त निधीच्या गुंतवूणकीबाबत मा. सर्वोच्च न्यायालयात दाखल रिट पिटिशन नं. W.P. (c) ३१८/२०१६ Contempt Petition No.५२ of २०१३ मधील मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या दि. ०७.०२.२०१२ व दि.०२.०८.२०१७ रोजीच्या आदेशास अनुसरून महाराष्ट्र शासन उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाने त्यांच्या दि. २२.०८.२०१७ रोजीच्या पत्रान्वये मंडळाकडील अतिरीक्त निधीची गुंतवणूक राष्ट्रीयकृत बँकेत करण्याबाबत निर्देश दिलेले आहेत. सदर निर्देशाप्रमाणे मंडळाच्या अतिरीक्त निधीची गुंतवणूक मंडळाने नियुक्त केलेल्या गुंतवणूक उपसमितीच्या मान्यतेने राष्ट्रीयकृत बँकांमध्ये करण्यात येत आहे.

मंडळाच्या अतिरिक्त निधीच्या गुंतवणूकीवर व्याजापोटी प्राप्त रक्कमेचा वर्षनिहाय तपशील व सन २०२६-२७ मधील गुंतवणूकीवरील अपेक्षित व्याज रक्कमेचा तपशील.

(रुपये लाखात)

अनु.क्र.	आर्थिक वर्ष	गुंतवणूक रक्कम	प्राप्त व्याज रक्कम
१	२०११-१२	३४५००.००	२१५७.००
२	२०१२-१३	१३२३५०.००	७६८७.००
३	२०१३-१४	२०५१९८.००	१५६७४.००
४	२०१४-१५	२५९३३०.००	२१७५४.००
५	२०१५-१६	३८९६३९.००	३४६३४.००
६	२०१६-१७	३०८२४९.००	२६१५९.००
७	२०१७-१८	६५८४७८.००	३४२८८.००
८	२०१८-१९	८१४०००.००	६३४३९.००
९	२०१९-२०	९०१०००.००	५७८३८.००
१०	२०२०-२१	९६००००.००	४१७६०.००
११	२०२१-२२	११३५०००.००	४४३४९.००
१२	२०२२-२३	१०८००००.००	६८३४१.००
१३	२०२३-२४	९०५०००.००	७२२१५.००
१४	२०२४-२५	७७००००.००	६१८४८.६१
१५	२०२५-२६ (चे सुधारित अंदाज)	५३५०००.००	३९९४८.०७
१६	**२०२६-२७ (अंदाजित)**	**९०००००.००**	**६५०००.००**

इ) अटल आहार योजनेअंतर्गत मध्यान्ह भोजनापोटी बांधकाम कामगार हिश्याची जमारक्कम:-

शासन पत्र उद्योग, ऊर्जा कामगार विभाग दि. २३.१०.२०२३ अन्वये सदरची योजना दि. ०१.११.२०२३ पासून बंद करण्यात आली आहे.

ई. मंडळाची इतर जमा

मंडळाच्या इतर जमा रक्कमेमध्ये माहिती अधिकार कायद्या अंतर्गत प्राप्त होणाऱ्या फी ची रक्कम, मासिक वर्तमानपत्र (रद्दी विक्री), निर्लेखनद्वारे वस्तूची विल्हेवाट व इतर जमा रक्कमेचा समावेश आहे.

फ. केंद्र शासन व राज्य शासनाकडून अर्थसहाय्य/ अनुदान

महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळास आजपावेतो केंद्र शासन किंवा राज्य शासनाकडून कोणत्याही प्रकारचे अर्थसहाय्य अथवा अनुदान प्राप्त झालेले नाही.

*** मंडळाकडे मागील ३ वर्षातील प्रत्यक्ष जमा, चालू वित्तीय वर्षातील सुधारीत अंदाज व सन २०२६-२७ या वर्षाच्या जमेचे अंदाज ***

(रूपये लाखात)

अ. क्र.	जमेची बाब	२०२३-२४	२०२४-२५	२०२५-२६ (मूळ अंदाज)	२०२५-२६ (सुधारीत अंदाज)	२०२६-२७ (प्रस्तावित जमा)
अ.	बांधकाम उपकर	३२०८७५.००	३५१५०४.००	६०००००.००	४०७७३१.८६	६१००००.००
ब.	बँकेतील मुदत ठेव (FDR) व बचत खात्यावरील शिल्लक रक्कमे वरील व्याज	७३२२३.०५	६३०९८.३२	७०८७८.९०	६३३५६.८२	६६३००.००
क.	बांधकाम कामगार नोंदणी फी	१४.२५	२८.७९	३०.००	१३.१६	०.००
ड.	बांधकाम कामगार नुतनीकरण शुल्क	५.०३	१०.८१	१५.००	४.००	०.००
ई.	इतर जमा	१.००	०.०१	०.०१	०.१७	०.२०
	एकूण	**३९४११८.३३**	**४१४६४१.९२**	**६७०९२३.९१**	**४७११०६.०१**	**६७६३००.२०**

६. मंडळाच्या सन २०२६-२७ च्या खर्चाचे अंदाज

इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळाकडे जमा होणारा निधी इमारत व इतर बांधकाम कामगार (रोजगार नियमन व सेवाशर्ती) अधिनियम १९९६ च्या कलम २४ (२) (३) नुसार मंडळामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या कल्याणकारी योजना व प्रशासकीय बाबींवर खर्च करण्यात येतो.

अ) मंडळाच्या विविध कल्याणकारी योजनांवरील खर्च

मंडळामार्फत सद्यस्थितीत विविध कल्याणकारी योजना राबविण्यात येत आहे. त्यानुसार सन २०२६-२७ च्या अंदाजपत्रकात तरतूद करण्यात आलेली आहे.

➢ **सन २०११-१२ पासून मंडळाच्या विविध कल्याणकारी योजनांच्या लाभ वाटपावर खर्चाचा वर्ष निहाय तपशील**

(रूपये लाखात)

अनु.क्र.	आर्थिक वर्ष	लाभ वाटपावरील खर्च	लाभ वाटपावरील प्रगत खर्च
१	२०११-१२	०.२६	०.२६
२	२०१२-१३	५९.००	५९.२६
३	२०१३-१४	३८३९.००	३८९८.२६
४	२०१४-१५	६०७५.००	९९७३.२६
५	२०१५-१६	३५३४.००	१३५०७.२६
६	२०१६-१७	१५२८.००	१५०३५.२६
७	२०१७-१८	६०५२.००	२१०८७.२६
८	२०१८-१९	३७६०१.००	५८६८८.२६
९	२०१९-२०	१०३४७६.००	१६२१६४.२६
१०	२०२०-२१	१४२२९४.००	३०४४५८.२६
११	२०२१-२२	१६४५१०.००	४६८९६८.२६
१२	२०२२-२३	३९२४०६.००	८६१३७४.२६
१३	२०२३-२४	४६६५४९.००	१३२७९२३.२६
१४	२०२४-२५	५२३५१२.७२	१८५१४३५.९८
१५	२०२५-२६ (चे सुधारित अंदाज)	६३५३१७.०६	२४८६७५३.०४
१६	**२०२६-२७ (अंदाजित)**	५७८४४३.२५	**३०६५१९६.२९**

➢ **मंडळामार्फत राबविण्यात येत असलेल्या विविध कल्याणकारी योजनावरील सन २०२४-२५ मधील प्रत्यक्ष खर्च, सन २०२५-२६ मधील सुधारित अंदाज व सन २०२६-२७ मधील प्रस्तावित खर्चाचे अंदाज**

(अ). विविध कल्याणकारी योजनांवरील अपेक्षित खर्च

(रूपये लाखात)

अ.क्र	लेखा शीर्ष क्र.	विविध कल्याणकारी योजना	सन २०२४-२५ मधील प्रत्यक्ष खर्च	सन २०२५-२६ मधील सुधारित अंदाज	सन २०२६-२७ मुळ अंदाज
	E	**शैक्षणिक सहाय्य योजना**			
१	E०१	इयत्ता १ ली ते ७ वी साठी प्रतिवर्षी रु.२५००/- आणि इयत्ता ८ वी ते १० वी साठी प्रतिवर्षी रु. ५०००/- एवढे शैक्षणिक आर्थिक सहाय्य.	७८०१.१५	१३०९१.३०	१४५००.००
२	E०२	इयत्ता १० वी व इयत्ता १२ वी मध्ये किमान ५०% किंवा अधिक गुण प्राप्त झाल्यास रु. १०,०००/- एवढे प्रोत्साहानात्मक शैक्षणिक सहाय्य.	२९०१.६	४८०१.२०	५३००.००
३	E०३	इयत्ता ११ वी व इयत्ता १२ वी च्या शिक्षणासाठी प्रती शैक्षणिक वर्षी रु. १०,०००/- एवढे शैक्षणिक सहाय्य.	७७६१.३०	११७९०.१०	१३०००.००
४	E०४	प्रथम, द्वितीय व तृतीय वर्षाच्या प्रवेश, पुस्तके व शैक्षणिक सामुग्रीसाठी प्रतिवर्षी रु २०,०००/- एवढे शैक्षणिक सहाय्य.	१३६७७.२	२१०५७.००	२३०००.००
५	E०५	वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रमाकरीता रू.१,००,०००/- व अभियंत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमाकरीता रू.६०,०००/- इतके शैक्षणिक सहाय्य.	२७८८२.००	४०४८४.००	४४५००.००
६	E०६	पदविका शिक्षणकरिता प्रती शैक्षणिक वर्षी रू.२०,००० आणि पदव्युत्तर पदवीका शिक्षणकरिता मप्रति शैक्षणिक वर्षी रु. २५,०००/- इतके शैक्षणिक सहाय्य.	७१५७.२५	११९७५.९०	१३०००.००
७	E०७	संगणकाचे शिक्षण (MS-CIT) घेत असलेल्या नोंदीत लाभार्थी कामगारांच्या दोन पाल्यांना शुल्काची परीपुर्ती.	२१२.९०	४३७.८३	४८०.००

अ.क्र	लेखा शीर्ष क्र.	विविध कल्याणकारी योजना	सन २०२४-२५ मधील प्रत्यक्ष खर्च	सन २०२५-२६ मधील सुधारित अंदाज	सन २०२६-२७ मुळ अंदाज (रूपये लाखात)
	H	**आरोग्य सहाय्य योजना**			
८	H०१	नोंदीत लाभार्थी बांधकाम कामगारास नैसर्गिक प्रसुतीसाठी रु.१५,०००/- व शस्त्रक्रियेद्वारे प्रसुतीसाठी रु. २०,०००/- एवढे आर्थिक सहाय्य.	११८१.८५	८८०.४०	०.००
९	H०२	लाभार्थी कामगार व त्याच्या कुटूंबियांना गंभीर आजाराच्या उपचारार्थ रु.१,००,०००/- एवढे वैद्यकीय सहाय्य.	३५१.५२	३५८.९५	०.००
१०	H०३	नोंदीत लाभार्थी कामगार अथवा त्याच्या पती/ पत्नीने एका मुलीच्या जन्मानंतर कुटूंब नियोजनाची शस्त्रक्रिया केल्यास त्या मुलीच्या नावे मुलीच्या नावे १८ वर्षापर्यंत रू.१,००,०००/- मुदत ठेव.	०.००	२.५०	२.७५
११	H०४	नोंदित लाभार्थी कामगारास ७५% किंवा कायमचे अपंगत्व आल्यास त्यास रु.२,००,०००/-एवढे आर्थिक सहाय्य.	३५८.००	४८२.००	५३०.००
१२	H०५	महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळातील नोंदीत बांधकाम कामगारांना महात्मा फुले जन आरोग्य योजना लागू करणेबाबत	०.००	०.००	१.००
१३	H०६	महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगारांकरीता व्यसनमुक्ती केंद्रांतर्गत उपचाराकरीता नोंदीत बांधकाम कामगारास रू.६०००/- इतके अर्थसहाय्य.	०.००	०.००	१.००
१४	H०७	नोंदित बांधकाम कामगार लाभार्थ्यांचा अपघातात हात किंवा पाय निकामी झाल्यास कृत्रिम अंग जोडण्यासाठी अर्थसहाय्य देणे.	०.००	०.००	१.००
	F	**आर्थिक सहाय्य योजना**			
१५	F०१	नोंदित लाभार्थी बांधकाम कामगाराचा कामावर असताना मृत्यु झाल्यास त्याच्या कायदेशीर वारसास रु. ५,००,०००/- एवढे आर्थिक सहाय्य.	११०.००	९४.००	१०३.००

अ.क्र	लेखा शीर्ष क्र.	विविध कल्याणकारी योजना	सन २०२४-२५ मधील प्रत्यक्ष खर्च	सन २०२५-२६ मधील सुधारित अंदाज	सन २०२६-२७ मुळ अंदाज (रूपये लाखात)
१६	F०२	नोंदीत बांधकाम कामगाराचा नैसर्गिक मृत्यू झाल्यास रू.२ लाख आर्थिक सहाय्य देणेबाबत.	५०२६.००	१८८८.००	२०००.००
१७	F०३	नोंदीत बांधकाम कामागारांच्या घर खरेदी किंवा घर बांधणीकरीता बँकेकडून घेतलेल्या गृहकर्जावरील रू.६.०० लक्ष पर्यंतच्या व्याजाची रक्कम अथवा रू.२.०० लक्ष मंडळामार्फत देणेबाबत	१०.००	२९.००	३१.००
१८	F०४	अटल बांधकाम कामगार आवास योजनेत (शहरी) पात्र नोंदीत बांधकाम कामगारांना मंडळामार्फत रु.२ लक्ष अनुदान देणे प्रस्तावित आहे.	१८०८.००	४७४.००	५२०.००
१९	F०५	अटल बांधकाम कामगार आवास योजनेत (ग्रामीण) आवास योजनेत पात्र नोंदीत बांधकाम कामगारांना मंडळामार्फत रु.२ लक्ष अनुदान देणे प्रस्तावित आहे.	८७०.००	३५.००	३८.५०
२०	F०६	नोंदित लाभार्थी कामगाराचा मृत्यु झाल्यास त्याच्या नामनिर्देशित केलेल्या वारसास रु. १०,०००/- एवढी रक्कम अंत्यविधीसाठी मदत.	२८४.१०	१३६.३०	१५०.००
२१	F०७	नोंदित लाभार्थी कामगाराचा मृत्यु झाल्यास त्याच्या विधवा पत्नी अथवा स्त्री कामगाराचे विधुर पतीस प्रतीवर्षी रु. २४,०००/- एवढे आर्थिक सहाय्य.	५७५.५२	३०१.७२	३३२.००
२२	F०८	अपघाती नैसर्गिक मृत्यू झालेल्या नोंदित बांधकाम कामगार लाभार्थ्यांचे शव शववाहिनीद्वारे मूळ गावी पाठविण्यासाठी एस. टी. महामंडळाच्या आगार प्रमुखाने प्रति किलोमीटर अंतरासाठी प्रमाणित केलेल्या दराप्रमाणे अर्थसहाय्य देणे.	०.००	०.००	१.००

अ.क्र	लेखा शीर्ष क्र.	विविध कल्याणकारी योजना	सन २०२४-२५ मधील प्रत्यक्ष खर्च	सन २०२५-२६ मधील सुधारित अंदाज	सन २०२६-२७ मुळ अंदाज (रूपये लाखात)
	S	**सामाजिक सहाय्य योजना**			
२३	S०१	नोंदित लाभार्थी बांधकाम कामगाराच्या स्वत:च्या पहिल्या विवाहाच्या खर्चाच्या प्रतिपुर्तीसाठी रु. ३०,०००/- अर्थसहाय्य.	१७१७.४०	१५९५.३	१७५०.००
२४	S०२	बांधकाम कामगारांसाठी जेवण किंवा पोषण आहार यांचा पुरवठा करणे.	०.००	०.००	०.००
२५	S०४	नोंदीत पात्र बांधकाम कामगारांना बांधकामासाठी उपयुक्त/ आवश्यक असलेली अवजारे खरेदी करण्याकरीता प्रतिकुटुंब रू. ५०००/- अर्थसहाय्य देणेबाबत.	०.१०	०.१०	०.००
२६	S०५	जिवित नोंदित बांधकाम कामगारांना प्रधानमंत्री जीवनज्योती विमा योजना लागु करणेबाबत.	०.०४	०.१०	१.००
२७	S०६	जिवित नोंदित बांधकाम कामगारांना प्रधानमंत्री सुरक्षा विमा योजना लागु करणेबाबत.	०.००१	०.००२४	१.००
२८	S०७	जिवीत नोंदीत बांधकाम कामगारांना पूर्व शिक्षण (RPL) ओळख योजना लागू करणे.	०.००	१३५७२.७६	२५०००.००
२९	S०८	नोंदीत बांधकाम कामगारांना सुरक्षेसाठी सुरक्षा संच (Safety Kit) पुरविणेबाबत	४२७३६.३७	२३३२६.६३	५००००.००
३०	S०९	नोंदीत बांधकाम कामगारांना अत्यावश्यक वस्तू संच (Essential Kit) पुरविणेबाबत	४२३६५.५९	२२६१६.११	६००००.००
३१	S१०	नोंदणी अभियान, लाभवाटप कार्यक्रम व योजनेची प्रसार व प्रसिध्दी	२०७२२.४३	१०९४.०५	१५०००.००
		मंडळाकडील विविध कल्याणकारी योजनांची सर्वसमावेशक माहिती पुस्तिका छपाई	३९३८.१८	०.००	५०००.००
		एकुण	२४६६०.६१	१०९४.०५	२००००.००

अ.क्र	लेखा शीर्ष क्र.	विविध कल्याणकारी योजना	सन २०२४-२५ मधील प्रत्यक्ष खर्च	सन २०२५-२६ मधील सुधारित अंदाज	सन २०२६-२७ मुळ अंदाज (रूपये लाखात)
३२	S११	बांधकाम ठिकाणी नोंदित बांधकाम कामगारांची आरोग्य तपासणी ते उपचार योजना	१३०२७४.२१	२०९४७१.९०	२१००००.००
३३	S१२	कामगार कल्याण मंडळाचे उपक्रम व कार्यक्रमाचा लाभ बांधकाम कामगारांना देणे.	०.००	०.००	०.००
३४	S१३	नोंदित बांधकाम कामगारांच्या एका मुलीच्या विवाहाकरिता रू. ५१०००/- एवढे अर्थसहाय्य देणे.	५४९३.७२	७५८९.४९	८०००.००
३५	S१४	गृहपयोगी वस्तु संच वाटप	१८६८५५.५५	२३६९५७.१७	६९०००.००
३६	S१५	इमारत बांधकाम कामगारांसाठी शेड (कामगार नाका) बांधणे	१.७७	०.००	४०००.००
३७	S१६	जिल्हा कामगार सुविधा केंद्र स्थापन करणे (DBWFC)	१४९.३७	७३.६४	१००.००
३८	S१७	तालुका इमारत कामगार सुविधा केंद्र (TBWFC) स्थापन करणे	११२८९.६०	१०७००.६१	१२०००.००
३९	S१८	मंडळाकडील बांधकाम कामगारांच्या तक्रारीचे निवारण करण्याकरीता हेल्पलाईन सेवा कार्यान्वित करणे.	०.००	०.००	१०००.००
४०	S१९	बांधकाम कामगारांसाठी निवृत्ती वेतन योजना	०.००	०.००	१००.००
अ. विविध कल्याणकारी योजनांवरील अपेक्षित खर्च			**५२३५१२.७२**	**६३५३१७.०६**	**५७८४४३.२५**

(ब) प्रस्तावित विविध कल्याणकारी योजना व त्यावरील प्रस्तावित खर्च

अ. क्र.	लेखाशीर्ष क्र. व योजनेचे नाव	सन २०२५-२६ मुळ अंदाज
१	P०१- महानगरपालिका क्षेत्रात मोबाईल व्हॅन (mobile van) द्वारे बांधकाम कामगारांची नोंदणी नुतनीकरण इ. करणे	१५०००.००
२	P०२- नव्याने लागू झालेल्या सामाजिक सुरक्षा संहिता -२०२० नुसार प्रस्तावित नवीन योजना	७००००.००
प्रस्तावित योजनावरील अपेक्षित खर्च		**८५०००.००**
विविध कल्याणकारी योजनांवरील अपेक्षित एकूण खर्च (अ+ब)		**६६३४४३.२५**

७. मंडळाचा प्रशासकीय बाबींवरील खर्च

अ. **प्रशासकीय बाबीवरील खर्च :** मंडळामार्फत करण्यात येत असलेल्या प्रशासकीय खर्चामध्ये एकात्मिक कल्याणकारी मंडळ व्यवस्थापन प्रणाली (IWBMS), जिल्हा कामगार सुविधा केंद्र स्थापनेवरील खर्च (WFC), बाहय यंत्रणेद्वारे नियुक्त कर्मचाऱ्यांचे वेतन भत्ते, प्रतिनियुक्तीवरील अधिकाऱ्यांचे वेतन, भत्ते प्रवास खर्च, मंडळाच्या बैठकांचा खर्च, भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक (CAG) यांचे लेखापरीक्षण फी, कार्यालयीन भाडे, मंडळावर नियुक्त प्रकल्प सल्लागार संस्थांचे सल्लागार शुल्क, दूरध्वनी खर्च, भाडयाच्या वाहनावरील खर्च व अन्य प्रशासकीय खर्चाकरिता तरतूद करण्यात आलेली आहे.

ब. **इतर बाबीवरील खर्च :** उपकर जमा करणा-या प्राधिकरणांना उपकर जमा करण्यासाठी देय १% प्रशासकीय खर्चाची तरतूद, नजर चुकीने/ अनावधानाने मंडळाच्या खाती जमा रक्कमांच्या परताव्याच्या रक्कमाकरिता तरतूद, लॉकर खर्च, बॅक शुल्क इत्यादी खर्चाची तरतूद करण्यात आलेली आहे.

➢ **मंडळाचे मुख्यालय व जिल्हा कार्यालयातील बाब निहाय प्रशासकीय खर्चाचे अंदाज**

(रूपये लाखात)

अनु. क्र.	खर्चाची बाब	सन २०२४-२५ मधील प्रत्यक्ष खर्च	सन २०२५-२६ मधील सुधारित अंदाज	सन २०२६-२७ मुळ अंदाज
A०१	वेतन व भत्ते	१००.३७	१०१.११	११०.००
A०२	मजुरी व कार्यालयीन स्वच्छता	२१.८४	६.२९	६.९५
A०६	कार्यालयीन दूरध्वनी, इंटरनेट चार्जेस, मोबाईल व वीज देयके	४३.३६	८०.७५	९०.००
A१०	बाहय यंत्रणेद्वारे कंत्राटी कर्मचारी, सुरक्षा रक्षकांचे वेतन व सेवा निवृत्ती अधिका-यांचे पारिश्रमिकावरील खर्च	७०८६.७७	४७०४.५७	५२००.००
A११	प्रवास खर्च	१.७३	४३.०४	४७.००
A१३	कार्यालयीन स्टेशनरी व छपाई	६१.१७	६०.३७	६६.००
A१४	मुख्यालय व जिल्हा कामगार सुविधा केंद्राचे भाडे, पट्टी व कर	५६७.१९	७२१.४०	८००.००
A१७	संगणक व इतर यंत्रसामुग्री खरेदी व देखभाल दुरूस्ती	१६.२४	७५.५२	८५.००
A१९	मंडळ सदस्यांचे मानधन, मंडळ बैठका व अन्य बैठकांचा खर्च	०.४३	०.०६	०.०७

अनु. क्र.	खर्चाची बाब	सन २०२४-२५ मधील प्रत्यक्ष खर्च	सन २०२५-२६ मधील सुधारित अंदाज	सन २०२६-२७ मुळ अंदाज (रूपये लाखात)
A२४	पेट्रोल, तेल व वंगण खर्च	७.१२	१४.८०	१७.००
A२८	सल्लागारांचे व्यावसायिक शुल्क	३०९.५८	३१४.००	३४५.००
A३३	पोस्टल स्टॅम्प / तिकीट	१.९३	२.४५	२.५०
A३४	मुख्यालय व क्षेत्रिय कार्यालयचे वाहन भाडे खर्च	२०८.०५	२०९.२१	२३०.००
A२६	मंडळाच्या निविदा सुचनांच्या जाहिरातीवरील खर्च	१.३९	१२.०८	१३.००
A३०	मा. महालेखापाल व सनदी लेखापरिक्षण शुल्क	७.८४	४.१०	४.५०
	विधी सल्लागार फी	१.७३	४३.५४	४८.००
A५०	इतर खर्च	५.१०	१९.१२	२०.००
	बँक शुल्क व लॉकर खर्च	१.३२	०.०२	०.०२
	कॉम्पक्टर खरेदी व भाडे	४८९२.८१	३०८.७९	४००.००
	डॅश बोर्ड विकसित करणे	०.००	१५७.६०	१००.००
	सेस कलेक्टिंग एजन्सी	१३३३.७९	१७५.५९	२००.००
	कार्ड प्रिटंर्स	०.००	०.००	८२१.७०
	प्रशासकीय खर्च एकूण	**१४६६९.७६**	**७०५४.३९**	**७७८५.०४**

क) अधिनियमातील तरतूदीनुसार उपकर परतावा

(रूपये लाखात)

अ. क्र.	खर्चाची बाब	सन २०२४-२५ मधील प्रत्यक्ष खर्च	सन २०२५-२६ मधील सुधारित अंदाज	सन २०२६-२७ मुळ अंदाज
C०१	उपकर जमा रक्कमेपोटी देय प्रशासकीय खर्चाची (१%) तरतूद .	५.१७	१२.५०	१४.००
C०२.	चुकीने/अनावधानाने मंडळाच्या खाती जमा, उपकराच्या सुधारित परिगणनेनुसार करावयाचा परतावा.	४७१.४७	३८.६७	४२.००
	एकूण उपकर परतावा (क)	**४७६.६४**	**५१.१७**	**५६.००**

मंडळाच्या विविध कल्याणकारी योजना व प्रशासकीय बाबींवरील मागील तीन वर्षातील प्रत्यक्ष खर्च, सन २०२४-२५ चे सुधारित अंदाज व सन २०२५-२६ या वर्षाच्या मूळ अंदाजित खर्चाचा तपशील

(रूपये लाखात)

खर्चाचा तपशिल	२०२३-२४	२०२४-२५	२०२५-२६ (मूळ अंदाज)	२०२५-२६ (सुधारीत अंदाज)	२०२६-२७ (प्रस्तावित जमा)
विविध कल्याणकारी योजनांवरील खर्च	४६६५४९.४६	५२३५१२.७२	६६०८१०.०५	६३५३१७.०६	५७८४४३.२५
प्रस्तावित योजना	०.००	०.००	१०००.००	०.००	८५०००.००
प्रशासकीय खर्च	३४९८४.३६	१४६६९.७६	११०४६.०८	७०५४.३९	७७८५.०४
उपकर परतावा	९१९.५२	४७१.४७	१००.००	३८.६७	४२.००
कल्याणकारी योजनावरील खर्चाशी प्रशासकीय खर्चाची टक्केवारी (%)	६.८४	५.१७	६.००	१२.५०	१४.००
एकूण	**५०२४५३.१८**	**५३८६५९.१२**	**६७२९६२.१३**	**६४२४२२.६२**	**६७१२८४.२९**

सन २०२६-२७ मधील अपेक्षित जमा व खर्चाचा गोषवारा

(रूपये लाखात)

अ.क्र	बाब (जमा)	अपेक्षित जमा	बाब (खर्च)	अपेक्षित खर्च
१	उपकर	६१००००.००	विविध कल्याणकारी योजनांवरील खर्च	५७८४४३.२५
२	बँकेतील मुदतठेवीवरील व्याज	६६३००.००	प्रस्तावित योजना	८५०००.००
३	नोंदणी फी	०.००	प्रशासकिय खर्च	७७८५.०४
४	मासिक वर्गणी	०.००	नजर चुकीने/ अनावधानाने जमा रक्कमेचा परतावा	४२.००
५	इतर जमा	०.२०	उपकर जमा रक्कमेपोटी देय प्रशासकीय खर्चाची (१%) तरतूद	१४.००
	एकूण जमा	**६७६३००.२०**	**एकूण खर्च**	**६७१२८४.२९**

लेखा अधिकारी
महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार
कल्याणकारी मंडळ, मुंबई.

सचिव तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी
महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार
कल्याणकारी मंडळ, मुंबई